

CUM POATE FI ÎNCURAJATĂ GÂNDIREA LATERALĂ LA COPII?

(sugestii de jocuri și activități cu impact asupra dezvoltării gândirii laterale și a creativității copiilor, posibil de desfășurat în familie și grădiniță)

*Prof. învățământ preșcolar, Flocea Otilia
GPN Nr. 2- Pojorâta, jud. Suceava*

„Toți copiii sunt artiști născuți. Problema este cum să rămâi artist după ce devii adult ”
(Pablo Picasso)

Nimănui nu-i place schimbarea, mai ales atunci când ea vine forțat asupra noastră. Un antidot eficient împotriva stresului este dezvoltarea capacității creative de a se adapta la schimbare, de a renunța la trecut, de a învăța din propriile greșeli și de a explora soluții pozitive pentru a crea ceva nou și semnificativ.

Dacă suntem instruiți din școală pentru a îmbrățișa schimbarea – care este esența conceptului budist de impermanență, suntem eliberați de noțiunile noastre false despre „succes” și „securitate” și începem să conștientizăm fiecare moment din viața noastră ca pe o acceptare pozitivă neclintită.

Tocmai această capacitate de a utiliza modalități creative de raționament pentru a rezolva problemele definește noțiunea de „gândire laterală”. Aceste idei sunt de obicei neconvenționale și nu pot fi obținute folosind logica tradițională. Procesul pas cu pas al gândirii laterale și termenul în sine au fost dezvoltate de Dr. Edward de Bono.

În cartea sa „Învață-ți copilul să gândească”, el spune că noi folosim moduri de gândire verticală zilnic pentru a face lucruri de zi cu zi, dar procesul de gândire laterală îl folosim pentru a genera idei.

Altfel spus, gândirea laterală este practic o abilitate de a lega sau asocia idei. Este o tehnică pe care o folosim pentru a lega informații.

De multe ori ne întrebăm dacă geniile pot fi create în săli de clasă sau se nasc.

Rezultatele unui studiu recent, conceput de oamenii de știință de la NASA au fost surprinzătoare.

Testul a vizat evaluarea capacității de gândire laterală la copiii mici: din 1600 de copii din grupa de vârstă de 4-5 ani, aproximativ 98% s-au situat la nivelul „geniului” în imaginație, ceea ce demonstrează că oamenii se nasc creativi. Fiecare copil prezintă această dorință de schimbare. Atunci ce se întâmplă pe măsură ce cresc? Nivelul de „geniu” se înrăutățește pierzând capacitatea de a veni cu idei noi și originale?

Câteva exemple de strategii, care sunt cu adevărat eficiente atunci când vine vorba de dezvoltarea gândirii laterale la copii:

- Crearea unui mediu propice întrebărilor

Adresați copiilor întrebări deschise la care nu se poate răspunde cu „da” sau „nu”. Astfel de întrebări îi determină pe copii să caute în bagajul de cunoștințe și să exploreze mai multe soluții

la o anumită problemă. De asemenea, este bine de înțeles impactul profund al instigării curiozității copiilor, adulții încurajând copiii, la rândul lor, să pună întrebări.

- Să facem o poveste!

Aceasta este o activitate interesantă întrucât stimulează gândirea laterală a copiilor și ea se bazează pe faptul că fiecare persoană este unică și are un mod diferit de gândire.

Copiilor dintr-un grup li se oferă un subiect pe care să îl dezvolte. Sunt instruiți să nu discute și să nu împărtășească opiniile lor cu privire la subiect.

Primul copil spune o singură propoziție care descrie subiectul. Următorul repetă această propoziție și mai adaugă una, demonstrând că a înțeles subiectul. Al treilea copil preia a doua propoziție și adaugă, la rândul său, încă una, etc.

Adultul notează „povestea” și este cel care intervine, dacă este cazul, pentru a finaliza activitatea.

- Cum ar fi să?

Este un joc care poate pune la încercare creativitatea celor mici.

Pentru a juca acest joc, gândiți-vă la scenarii amuzante care vor antrena imaginația copiilor.

Câteva exemple:- Ce-ar fi dacă latră pisicile și miaună câinii?

- Ce s-ar întâmpla dacă tu, (copilul), ai putea conduce?

- Dacă ar fi soare toată noaptea și întuneric toată ziua?

- Ce-ar fi dacă caii ar plânge ?

S-ar putea să fiți foarte surprinși de ideile copiilor!

- Stilist în viitor!

Fiecăruia i se întâmplă să adune obiecte pe care nu le mai dorește, dar le păstrează fără un motiv întemeiat.

Ele pot fi folosite într-o activitate de gândire creativă a copiilor. Iată cum:

Adunați haine haioase, pălării vechi, ochelari, geți amuzante și bijuterii ciudate și puneți-le într-o grămadă mare, Va fi dezordine, dar merită!

Apoi, spuneți-i copilului să-și aleagă o ținută și să o îmbrace. Întrebă-l apoi cum este îmbrăcat. S-ar putea să descoperi un polițist, un doctor, o prințesă sau poate următorul Gucci!

Oricare ar fi cazul, copilul își folosește imaginația pentru a crea un personaj unic.

Și, cu puțină diplomație, îl veți face să joace și rolul de menajeră, adunând hainele, făcând astfel curățenie.

- O poveste altfel!

Copiilor le place oricând să audă o poveste bună. Dar dacă îi lași să-și creeze propriul final?

Alegeți o carte, poate una care nu este tocmai preferată, astfel încât să nu le stricați finalul cunoscut și agreat.

Citiți-i copilului o poveste până aproape de sfârșit. Când ajungeți la acel punct, opriți-vă și întrebați-i cum s-ar putea sfârși. Sunt șanse să îndrăgească mai mult noua lor versiune.

- Joc de nume!

Pentru acest joc, cereți copilului să numească cât mai multe lucruri roșii. După aceea, îi puteți întreba câte lucruri au forma unui cerc.

Continuați cu diferite exemple. Puteți chiar să țineți un scor și să realizați o competiție. Există și libertatea de a acorda premii!

- Poate fi orice!

În timpul unei plimbări cu copilul pe stradă sau prin parc, îi putem atrage atenția asupra mai multor obiecte, întrebându-l cum le-ar putea folosi.

De exemplu: „Ce poți face cu un băț”? Acesta este momentul în care un copil începe să-și folosească imaginația. Ar putea spune: „Poți săpa cu el” sau „Îl poți face sabie”.

Dacă acest exercițiu este mai des, foarte curând copilul va începe să se gândească la modalități mai neobișnuite de a folosi un băț sau orice alt obiect aleatoriu. (De exemplu –ar putea spune că poți ține pe un băț un iepure pentru a-l salva de la înec).

Acest exercițiu este indus pentru a stăpâni capacitatea de a gândi diferit.

- Masă „fantastică”

Rugați copilul să aleagă ingrediente pentru o masă „în joacă”. Poate fi orice din casă. Începeți cu un exemplu, cum ar fi o căldare cu niște șosete verzi în ea. Șosetele verzi ar reprezenta Frunze de spanac, salată. Apoi lăsați copilul să fie creativ și nu-i criticați niciodată alegerea obiectelor pentru „masă”. După ce copilul termină de „gătit”, invitați niște jucării de pluș care să vi se alăture la cină. Folosirea obiectelor familiare într-un mod neconvențional ajută la dezvoltarea gândirii creative. Îl învață pe copil să privească aspect ale realității dintr-un unghi diferit.

- Te întreb și ne distrăm!

Zilnic, în joacă, putem adresa copilului întrebări despre lucruri care îl fac să gândească, cum ar fi: „Unde crezi că merge omul acela?”, „Cine crezi că trăiește în acel tufiș?”.

Răspunsurile copiilor vor fi creative, amuzante. O activitate excelentă pentru dezvoltarea gândirii creative, precum și pentru dezvoltarea vorbirii.

- Sunt baloane sau bomboane?

Este un joc ușor și disponibil oricui. Trebuie doar să vă uitați în sus, spre cer, într-o zi cu nori. Apoi se discută cu copilul cum arată norii: este un iepure? Un dragon?, O bomboană? Ce fac pe cer? Această activitate simplă și totuși foarte eficientă, îl va ajuta pe copil să-și dezvolte gândirea abstractă.

Aceste exemple de activități și jocuri susțin ideea că, atât în familie cât și în grădiniță, trebuie insistat în a ajuta copiii să încalce obiceiul de a gândi lateral.

Atâta timp cât gândirea laterală contribuie la creșterea laturii creative și imaginative a copiilor și îi face să gândească mai clar atunci când apare o problemă, ei vor fi capabili să gestioneze inovațiile și descoperirile, făcându-i mai eficienți în ceea ce fac.

Oamenii creativi au o mare abilitate de a se menține interesați și implicați în viață. Abilitățile de gândire creativă pot fi dezvoltate și stăpânite. Grădinița, școala pot veni în sprijinul copiilor în acest sens, însă cea mai bună metodă de predare este exemplul personal!

Bibliografie:

1. Edward de Bono, „Gândirea laterală”, Ed. Curtea Veche, București, 2011;
2. Mih, V., „Psihologie educațională”, Suport de curs, UBB, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Cluj – Napoca, 2007;
3. www.mindmaster.ro- Gândirea laterală;